

«به نام خدا»
عطیه سوفالی
کلاس ۹۸۱۴
موضوع:
نظریه تاریخی اجتماعی
ویگوتسکی

مقدمه و نکاتی در مورد زندگی ویگوتسکی:

* پیازه و ویگوتسکی هر دو در یک دوره بودند.

* ریشه تفکرات ویگوتسکی مارکسیستی است (به دلیل بودنش در شوروی)

* نظریه ویگوتسکی نظریه دیالکتیکی است. (یعنی در آن مفاهیم متضاد وجود دارد).

چرا به نظریه ویگوتسکی دیالکتیکی می گوییم؟

چون این نظریه هم رشد زیست شناختی را قبول دارد و از طرف دیگر تاکید بر تاریخ و فرهنگ دارد اما این ها دو مقوله جدا از هم هستند.

* ویگوتسکی می گوید: «زمانی که نیروهای جدید و ابزارهای جدید ابداع می شوند، نظام فعلی را به چالش می کشند.»

مثل: طرز فکر که هرچند سال یک بار در جامعه تغییر می کنند و سیستم تفکر جدیدی به وجود می آید.

مارکسیست:

* کاربرد بیشتر در علوم اقتصاد و اجتماع دارد.

* این نظریه به وجود نیازهای زیستی در رشد اعتقاد دارد اما تاکید آن بر تولید و استفاده از ابزار است. یعنی انسان ها از طریق ابداع ابزارها بر محیط خود مسلط می شوند.

* در این نظریه نباید تفکرات انسان را جدای از محیط و تاریخ بررسی کنیم و نقش اجتماع و تاریخ را هم باید در نظر گرفت.

* ویگوتسکی می گوید همان طور که انسان در بعد جسمانی ابزاری را اختراع می کند؛ در رشد شناختی هم ابزارهایی را اختراع می کند. (که به آن ابزارهای روانشناختی می گویند.)

مفاهیم اصلی نظریه ویگوتسکی:

۱- زبان (گفتار):

قبل از این که گفتار در کودک شکل بگیرد تفکر کودک وابسته به دیدن اشیاء است اما وقتی زبان در او شکل می گیرد کودک بدون حضور اشیاء به آن ها فکر می کند.

زبان در نظریه ویگوتسکی واسطه است (بین دنیای واقعی و تفکر فرد)

نکته: پیازه معتقد است اول رشد شناختی صورت می گیرد بعد زبان شکل می گیرد اما ویگوتسکی می گوید:

تا ۳ سالگی: زبان و شناخت به صورت جداگانه رشد می کنند.

حدود ۳ سالگی: شناخت و زبان با هم ادغام می شوند و رشد هریک به دیگری وابسته می شود.

۲- نوشتن

نوشتن مثل زبان با نمادها سروکار دارد و کمک کننده به طرز فکر است.

۳- شمارش:

شمارش در رشد انسان ها تاثیر داشته است.

۴- کمک های حافظه:

افراد از این طریق می توانند بهتر فکر کنند و به رشد شناختی خود کمک کنند. مثل کودکی که هریک از رنگ ها را نماد چیزی قرار داده است (مثلا رنگ آبی نماد دریا)

۵- گفتار خصوصی:

در نظریه پیازه به آن گفتار خودمحورانه می گویند که در سن ۷-۴ سال یعنی دوره پیش عملیاتی است. و از نظر پیازه بی فایده بوده و نشان دهنده نقص در تفکر کودک است. در نظریه ویگوتسکی در حدود ۳ سالگی است بی فایده نیست و به فرآیندهای شناختی کودک کمک می کند و باعث هدایت رفتار در او می شود.

علت بی فایده نبودن گفتار خصوصی از نظر ویگوتسکی:

ویگوتسکی می گوید: «اگر گفتار خصوصی نشان دهنده ضعف بود باید با افزایش سن این نوع گفتار کمتر می شد اما در حقیقت تا حدود سن ۷ سالگی این گفتار افزایش می یابد پس با توجه به این موضوع نمی توان گفت این گفتار نشان دهنده نقص است.»

گفتار درونی:

بعد از ۷ سالگی گفتار خصوصی از بین می رود و تبدیل به گفتار درونی می شود که تا آخر عمر با ما همراه است. این گفتار باعث هدایت رفتار ما می شود.

۶- وجدان:

در نظریه فروید در سن ۶-۷ سالگی فرامن یا وجدان در مرحله ادیپی شکل می گیرد و وارث عقده ادیپ شکل گیری وجدان است و بچه تذکرات والدین را درونی می کند. ویگوتسکی فرامن فروید را قبول نداشت و در سن ۶-۷ سالگی درونی کردن گفتار خصوصی اتفاق می افتد و وجدان شکل می گیرد.

۷- اراده:

اکثر روانشناسان مفهوم اراده را قبول ندارند و معتقدند چیزی که به رفتار انسان جهت می دهد تقویت بیرونی است.

اما ویگوتسکی به اراده ایمان دارد و می گوید چه طور در برابر قدرت های بیرونی می توانیم دست به کاری بزنیم اگر اراده ای نباشد؟

۸- منطقه تقریبی رشد:

- * به فاصله رشد فعلی کودک و رشد بالقوه او منطقه تقریبی رشد می گویند.
- * منطقه تقریبی رشد از طریق سکوسازی (روش تکیه گاهی یا داربست زدن) انجام می شود بدین صورت که فرد دیگری کودک را راهنمایی می کند.
- مثل کودکی که پازلی را در مدت زمان طولانی انجام می دهد اما وقتی که مادر او را راهنمایی می کند و می گوید خب اول گوشه های پازل را بچین و بعد جاهای دیگر را این گونه کودک بعد از دو سه دقیقه می تواند پازل را حل کند.